

„Църковенъ Вѣстникъ“

назива всѣхъ петъкъ
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни кола за всѣко
четиремѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 18 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

—+— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ +—

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдплащанъ —

Всичко, относещо се до вѣст
никъ, се изпраща до админи
страцията на „Църковенъ вѣст
никъ“ въ г. София.

За обявления се плаща за
първи пѣкъ по 20 ст. на редъ
съ гармонидъ, за всѣко повто
рение по 15 ст.

Неплатени писма не се
приематъ — ржкописи за
седмичното издание не се
повръщатъ.

Съдържание:

- Новиятъ проектъ по изменение закона за Народното Просвѣщение Г.
На А Н-въ отъ в. „Народно Единство“.
Допълнение къмъ доклада за откриване мощитѣ на па
триарха Евтимия Иеродяконъ Григорий.
Жизнени прояви Д-ръ Ст. Цанковъ
Свъръменниятъ социализъмъ Ат. Георгиевъ.
Усамотението на Господа всрѣдъ пустинята. Пише све
шеникъ Г. Х. Боневъ.
Движение за трезвостта посрѣдъ учащитѣ се младежи въ
Швеция Прѣвелъ свещ. Николай п. Поповъ.
Обществената причина за алкохолизма (отъ Д-ра Сюли
вана) Прѣвъ свещ. Н. п. Поповъ.
Белетристика и библиография.
Първото чудо въ Кана Свещ. Папукичевъ.
Църковна и обществена лѣтопись:
I. Вътрѣшенъ отдѣлъ.
II. Външенъ отдѣлъ.
Обявления.

**Новиятъ проектъ по измѣнение закона за на
родното просвѣщение.**

Недавно министерството на Народното Просвѣщение разпрати по редакциитѣ на периодическия печатъ своя законопроектъ по измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ закона за народното просвѣщение. Тѣй като съ тая постѣпка министерството е мѣрило, безъ съмнѣние, да събере повече оцѣнки относително достоинството или недостатъцитѣ на своя проектъ, то това ни подбуди да изкажемъ и ние, макаръ и накратко, своитѣ съображения по него.

Задачата на училището е, да подготви ученика къмъ живота въ обществото. Тая подготовка се постига едновременно и съ образуване характера на ученика, за да може той да устои въ борбата, която му прѣдвява животътъ, и съ прѣподаване на ученика, макаръ и въ общъ видъ, всичкитѣ най необходими теоретически и практически знания, които човѣчеството е придобило до сега и които му помагатъ за неговото материално обезпечение. Споредъ това при нареждане училищата необходимо нужно е, да се приведатъ въ пълна хармония

означенитѣ двѣ цѣли, като се ограничи строго областта на всѣка отъ тѣхъ, безъ да се дава прѣдимство на едната, или на другата. Защото, ако на ученика се даде само тѣй нарѣчено формално образование, като се изостриятъ неговитѣ сили и способности, безъ да му се съобщатъ най-необходимитѣ практически познания за прилагане въ живота, той ще бѣде добъръ теоретикъ, но лошъ практикъ. Ако пъкъ, наопаки, се стараемъ да дадемъ на ученика само реално образование, да му съобщаваме само познания, макаръ и полезни въ живота, то, рискуваме да паднемъ въ друга крайностъ именно: да приготвимъ отъ него, може би, добъръ практикъ, но въ сѣщото врѣме сѣщество едностранчиво, егостично и неспособно по своя слабъ характеръ да устои въ борбата, която му прѣдвява животътъ.

Колкото пъкъ до въпроса, кой отъ тие два вида образование трѣбва да прѣдшествува, то практиката въ всички образовани общества е дала, макаръ и не напълно съзнателно, най-сполучливъ отговоръ. И наистина, като изучимъ системата на образованието въ всички развити общества, ще намѣримъ, че въ първитѣ години то бива всѣкога общо, формално, и само слѣдъ закрѣпването интелектуалнитѣ сили на ученика то се прѣвърща въ реално. Както прѣобладаващето до край формално образование, тѣй и твърдѣ ранното специализиране на ученика, още въ първитѣ години, още въ началното училище, сѣ крайности, които не могатъ да докаратъ до желателенъ край. Отъ тукъ слѣдва, че всѣкога трѣбва да се почва съ формалното образование и слѣдъ като закрѣпнатъ вече характерътъ и инициативата у ученика, чакъ тогава да се пристѣпни къмъ реалното образование. А тѣй като приемиитѣ на формалното образование сѣ всѣкога почти все сѣщитѣ, то не може да сѣществуватъ никаква сѣществена разлика въ програмитѣ на първоначалнитѣ или основнитѣ училища, биле тѣ градски, или селски. Сѣщото това се налага и отъ демократическия принципъ на равенството между всички граждани, който принципъ отъ дечъ на денъ придобива пълно надмощие надъ всички други принципи при правилното формиране на обществото.

Измѣненията, прѣдлагани отъ новия проектъ, сѣ умѣстни до толкова, до колкото сѣ съгласни съ изложенитѣ по горѣ общи съображения. Умѣстно е напр. разширението курса на основнитѣ училища съ още три горни отдѣления или класове, макаръ

и незадължителни за всички, както що сж задължителни първитѣ четире отдѣления. За да бжде обаче полезно това нововъведение, изисква се непрѣмънно да се избѣгва специализирането или по-точно, професионалността на учението още отъ самото начало. Слѣдователно, прѣдвиждането на тѣй нарѣченитѣ въ проекта допълнителни професионални курсове още въ първоначалното обучение е съвсѣмъ неумѣстно. Нека тия допълнителни курсове се оставятъ за по-послѣ при по горнитѣ класове на срѣднитѣ училища. Желателно е курсътъ на общообразователното обучение да се разшири повъзможностъ повече: слабостта на нашитѣ училищни наредби най-много въ това се заключава, гдѣто много бързае да прѣвършаме училищата въ специални или професионални.

Безъ да влизаме въ по-нататѣшни подробности относително прѣдлаганитѣ измѣнения въ закона за народното просвѣщение, ще се ограничимъ само да укажемъ на единъ твърдѣ важенъ недостатъкъ, споредъ нашето мнѣние, въ прѣдлаганитѣ измѣнения на закона. Отъ тия измѣнения става явно, че тритѣ горни курса, макаръ и да отговарятъ на долнитѣ класове на гимназията, обаче се различаватъ отъ послѣднитѣ, като съставятъ нѣщо особено, не съвсѣмъ сходно съ тѣхъ. Това нѣщо е непрактично и неумѣстно. Трѣбва да се стараемъ безъ друго да изгладимъ, колкото е възможно повече, разликата между долнитѣ класове на гимназията и прѣдлаганитѣ горни курсове на основното училище. Има много причини, които ни каратъ да настояваме на това. Първо, ние трѣбва безъ друго да въведемъ пълна хармония между основното учение и идущето слѣдъ него гимназиално. Какви сж тия долни гимназиални класове, трикласни училища и горни основни курсове? Не е ли въ сжщностъ всичкото това едно и сжщото нѣщо? Второ, съ това унифициране ние ще постигнемъ значителни економии, толкова нужни за държавата при настоящето ѝ финансово положение. Трето, демократическиятъ принципъ на равенството между всички граждани изисква безъ друго избѣгването на тия рѣзки разлики между поменатитѣ курсове и класове. Най-послѣ ние трѣбва безъ друго да избѣгваме специализирането на младежта още въ раннитѣ ѝ години; а прѣподаването напр. класическитѣ езици още въ първитѣ класове на гимназията друго значение нѣма, освѣнъ да прѣвърне ученицитѣ още въ първитѣ години на тѣхното образование въ класици, реалисти, педагогисти и т. н.

По поводъ на току що изложеното ние неволно си спомняме, че още прѣзъ 1880 г. се вотираха въ Народното Събрание нѣколко прѣдложения относително наредбата на училищата, които клоняха именно къмъ това, што първитѣ три класа на срѣднитѣ училища да бждатъ като продължение на основното училище, а въ сжщото врѣме да служатъ за базисъ, както на класическитѣ и реалнитѣ гимназии, тѣй и на всички професионални училища: педагогически, търговски, духовни, военни и т. н. Тѣй се създадоха тогавашнитѣ „трикласни училища“, прѣзъ които се прѣдполагаше да прѣминуватъ всички български граждани, като получатъ въ тѣхъ

едно общо образование, което да развие интелектуалнитѣ имъ сили, а въ сжщото врѣме да имъ даде най-необходимитѣ познания отъ науката, Тая наредба обаче не потрая дълго врѣме, а изпита сждбата на всички узаконения у насъ, които не изтрайватъ даже периода отъ една сесия до друга. Сега гледаме, че и новиятъ законопроектъ по народното просвѣщение клони къмъ сжщата тая наредба. За жалостъ, обаче, той отива въ тая посока само до срѣдата на пхтя, защото все се стреми да отличи съ нѣщо първитѣ три гимназиални класа отъ „горния курсъ“ на основното училище. Защо е това отличаване, и кому принася то полза? Не виждаме ли, че съ нареждане особени срѣдни училища, които се различаватъ помежду си още отъ първитѣ класове, ние нѣма друго да достигнемъ, освѣнъ изкуствено създаване особени касти въ обществото? Ние сме бѣденъ народъ и не можемъ да понесемъ тоя луксъ въ наредбата на училищата, койго възприехме отъ другитѣ народи, гдѣто и до сега сжществува аристократи и плеbei и гдѣто тепърва се мжчатъ да постигнатъ това, което у насъ сжществува самѣ по себе, си именно: пълното равенство между граждани-тѣ, основано на демократическия духъ на нашия народъ, споредъ който за най-простия селенинъ е отворенъ пхтятъ да може, врѣзъ основа на своитѣ дарби и способности, да достига най-високата степенъ въ обществената иерархия,

Ние нѣма да влизаме за сега въ разглеждане другитѣ разпоредби на новия законопроектъ, при всичко, че и тѣ не сж отъ второстепенна важностъ. Такива сж напр.: разпоредбата относително измѣнението числото на задължителнитѣ уроци, цензътъ на учителитѣ, тѣхнитѣ права и длѣжности. Ще забѣлѣжимъ само, че раздѣлението горния курсъ на гимназитѣ на три отдѣла: класически, реаленъ и търговски, е неумѣстно. Отъ гдѣ на кждѣ да обръщаме гимназитѣ на търговски училища, когато и незначителното число ученици отъ сжществуващото Търговско Училище не може да си намѣри работа по своята специалностъ, а се принуждава да търси чиновнически мѣста? Да се даватъ на ученицитѣ отъ гимназията нѣкои свѣдения по търговското дѣло, това е понятно; но да се създаватъ цѣли търговски отдѣли въ самата гимназия, това е неумѣстно. Желателно е прочее горнитѣ класове на гимназитѣ да си останатъ и за напредъ само съ два клона: реаленъ и класиченъ.

Въ заключение за длѣжностъ считаме да заявимъ, че тоя законопроектъ на министерството на нар. просвѣщение много прибързано е внесенъ за разглеждане въ Народното Събрание. Въ послѣдния брой 96 на в. „Народно Единство“, четемъ, че тоя законопроектъ билъ внесенъ въ Народното Събрание и че по него станали вече разисквания. Намъ се чини, че щомъ веднажъ законопроектътъ е даденъ на печата да се произнесе по него, трѣбваше да се чуе мнѣнието на цѣлия печатъ, безъ да се бърза толкова. Ако пъкъ министерството е искало да прокара проекта още въ тая сесия на Събранието, то трѣбваше да го прѣпрати въ печата много по-рано, та да се обежди тоя по-зрѣло. Сега работата

излиза, че нито въ печата е обсъденъ проектътъ както трѣбва, нито пъкъ въ Събранието ще бѣде проученъ достатъчно и най-накрай ще бѣде вотиранъ и създаденъ толкова сериозенъ законъ безъ надлежно проучване. Съ една рѣчь и тоя законъ ще бѣде вотиранъ отъ Народното Събрание сѣщо тѣй, както се вотиратъ почти всички закони у насъ, които по тая причина оставатъ недѣлготрайни. Много лесно и много скоро се узаконяватъ у насъ всички наредби; но за това пъкъ сѣ и толкова стабилни: често пѣти даже тѣ се измѣняватъ въ зависимостъ отъ партизанскитѣ борби. Не е ли причината на незачитане законитѣ у насъ това именно съвсѣмъ често и до нѣйдѣ произволно тѣхно създаване и отмѣнение? Всѣка разпоредба изисква дългогодишно прилагане на практика, за да се проучатъ грижливо всичкитѣ нейни добри и слаби страни. Такова проучване е още повече необходимо за разпоредбитѣ по народното просвѣщение, защото въ тая областъ не тѣй лесно и не тѣй скоро се провѣрватъ добритѣ и лошитѣ имъ страни.

Г.

На А. Н-въ отъ в. „Н. Единство“.

Издаваниятъ въ Столицата в. „Народно Единство“ и неговитѣ сподвижници не прѣставатъ да сочатъ Синедалната канцелария за изворъ на нѣкакво зло за Църквата. Редятъ се единъ по други нѣколцина и все въ име на интереситѣ на Църквата пушатъ безъ всѣко сгѣснение какви не хули и обиди противъ нѣкои отъ служащитѣ въ тая канцелария. Никакви опровержения не ги смущаватъ, защото, потулени задъ псевдонимитѣ си, оставатъ за свѣта неизвѣстни. Напоследне въ броеве 93, 94 и 95 на истия вѣстникъ, новъ повидимому ратникъ на правдата, подъ буквитѣ А. Н-въ, сипе огънь и жупелъ върху главитѣ все на сѣщитѣ служащи. Този ратникъ се отличава отъ събратята си по това, че се посочва за лице боравило, или сега боравеще, въ Синодалната канцелария, и запознато между друго и съ находящия се тамъ наскоро постѣпилъ отчетъ на Ромънската църква. При тѣзи условия, казалъ би човѣкъ, че на твърденията на А. Н-въ трѣбва да се даде вѣра, защото сѣ основани на свѣдѣния, черпени отъ самия изворъ. Да не бѣ това последне обстоятелство, нѣмаше да се занимаваме съ писането отъ А. Н-въ, но поради него, ние си дадохме трудъ да се запознаемъ съ засѣгванитѣ въпроси и ето що намѣрихме:

Духовната семинария отъ началото на учебната 1895/96 година е минала подъ вѣдомството на Св. Синодъ. Значи 11 години вече, откакъ тя се завежда отъ послѣдния, а не 6-7 години, както А. Н-въ казва. Въ разстояние на тѣзи 11 години никакъ не е чудно, ако сѣ били уволнени 53 учители. И ето защо: когато семинарията минала подъ вѣдомството на Св. Синодъ, ако и трикласна тогава, имаше повече отъ 10 паралелки и ученици по-горѣ отъ 400. Броятъ на учителитѣ, съответно ученицитѣ, билъ е голѣмъ. Кога Св. Синодъ намѣрилъ, че

за възпитаницитѣ на семинарията е прѣдпочително да има пансионъ, и такъвъ се учрѣдилъ, броятъ на ученицитѣ почналъ постепенно да намалява, съ това и броятъ на паралелкитѣ, а сѣщо и на учителитѣ. Днесъ, прѣзъ тек. уч. година, семинарията брои само 106 ученика, слѣдващи въ I, II, III и IV класъ, безъ никакви паралелки. Броятъ на редовнитѣ учители е 9 а на приватнитѣ 6. При това положение на работата, нека всѣки сѣди, има ли тукъ нѣщо нередовно и достойно за хули.

Освобождаването на учителитѣ отъ длъжностъ при семинарията всѣкога е ставало по нужда, споредъ както горѣ се каза, и слѣдъ изслушване годишния рапортъ на ректора и онѣзи на синодалния протеникъ, които е давалъ, когато е посѣщавалъ семинарията прѣзъ годината и когато е присѣствувалъ на годишнитѣ изпити. Лицата които сѣ изпълнявали длъжността на ректоръ, както и които сѣ били изпращани отъ Св. Синодъ, сѣ били всички съ богословско образование. Тѣхнитѣ рапорти и Синодалнитѣ протоколи най-категорично опровергаватъ твърдението на А. Н-въ, че уволняването на учителитѣ било ставало по „съображения и оцѣнки на Синодалния секретаръ.“

Архимандритъ Антимъ не е служилъ въ семинарията, откато тя е подъ вѣдомството на Св. Синодъ, та не е могълъ отъ послѣдния да бѣде „прокуденъ за неспособностъ и безграбствено повеление“. Ако „до скоро се скиташе немилъ, недрагъ изъ Росия“, на това най-малко е виноватъ Св. Синодъ. Откакъ се оттеглилъ отъ ректорството отъ семинарията, той заминалъ въ Росия, за да продължи образованието си. Довършилъ ли го е, на Св. Синодъ не е извѣстно, както не му е извѣстно, и защо се е бавилъ толкова дълго врѣме въ Русия. Едва лани се обадилъ прѣдъ Св. Екзархия и пожелалъ да постѣпи на длъжностъ въ Турско, и такава му се дала. Отдѣ додѣ Св. Синодъ или канцеларията му да е виновата тукъ въ нѣщо? — Нека се надѣваме, че речений Архимандритъ на новата си длъжностъ ще съумѣе да спечели у християнитѣ, между които служи, таково уважение, каквото, по думитѣ на А. Н-въ, билъ ималъ между ученицитѣ въ врѣме на ректорството си.

Касателно твърдението на А. Н-въ, че „за неспособностъ и пакъ непристойно ужъ държане билъ прокуденъ добрия и симпатиченъ учитель и ректоръ г. Ал. Карастояновъ“, ето що узнахме: въ качеството си още на ректоръ съ официално писмо № 253 отъ 14 априль 1901 г. той пише на св. Синодъ: „по важни домашни причини най-смирено Ви моля, да благоволите и ме освободите въ края на тек. уч. година отъ занимаемата ми ректорска длъжностъ . . . и ми разрѣшите тримѣсеченъ задграниченъ отпускъ начиная отъ 1 юлий до 30 септемврий т. г.“ — Св. Синодъ уважилъ молбата му и по двѣтѣ точки, само отпускъ му далъ до 20 августъ, когато е билъ вече потрѣбенъ при семинарията като учитель. Г. Карастояновъ заминалъ за Русия, но не се върналъ ни до 20 августъ, ни до 30 септемврий. Едвамъ на 5 октомврий изъ с. Худяки, Киевска губ. рния, праща заявление, получено на 15 сѣщи мѣсець, и пише: „Тѣлесната ми слабостъ подиръ прѣнесената тежка болѣсть не ми позволява да се явя въ Самоковъ и заема работата си, прѣдъ видъ на това най-смирено моля св. Синодъ да ме освободи отъ занимаемата ми длъжностъ учитель при Самоков. Богосл. училище“. — Св. Синодъ

приелъ оставката и рѣшилъ заплатата на г. Карастоянова да му си внесе до деня на получване заявлението му, 15 октомврий. — Дѣ личи тукъ, че въпросниятъ учителъ е билъ прокудентъ, или че отъ страна на Св. Синодъ е билъ неприязнено пледанъ? Наопаки, като е високо цѣнилъ г. Карастоянова, Св. Синодъ счелъ отпуска му продълженъ до деня, когато подадъ прошение за оставка и отъ учителство.

Двѣ думи още за едно малко обяснение: г. Карастояновъ още малко момче е билъ отведенъ въ Русия, дѣто и добилъ пълното си образование. Едва завършилъ наукитѣ си, оженилъ се за руския и дошелъ въ България. Той не е знаелъ български, кога получилъ учителско мѣсто. Колкото време живѣлъ въ България, той и жена му не можели да се свикнатъ на тукашния животъ и винаги ламтѣли къмъ Русия. Този си ламтежъ тѣ не криели, и много рано прѣди заминаването имъ за Русия другаритѣ и приятелитѣ имъ сж знаели, че, отишли веднажъ тамъ, не ще се върнатъ. Тѣй и станало. Не слѣдъ дълго г. Карастояновъ постъпилъ въ духовно звание въ Русия и поелъ енорията на тѣтя си. — Оставаме на читателя да оцѣни основността на твърдѣнията на А. Н-въ и по тази точка.

Да бѣще А. Н-въ добросвѣстенъ човѣкъ, той е можелъ да знае всичко по възбуденитѣ отъ него въпроси тѣй, както горѣ ги излагаме: книжята по тѣхъ не сж въ скривалище, та да не е могълъ да ги доближи. Но той нѣма намѣрение да изучава, защото цѣльта му не е да дири истината. Той желае едно и къмъ него се стреми, а именно: да охули съ всички срдѣства Синодалния секретаръ. И за това той не се спира кога излага мислитѣ си: отдава на секретаря и най-невѣроятнитѣ дѣла и постъпки, стига това да почерни омразния нему човѣкъ.

Писачътъ загатва да е имало между св. Синодъ и Военното Министерство нѣкаква прѣпорѣжка за г. Д. Божковъ, която секретарътъ осуетилъ, движимъ отъ чувство на отмѣщение къмъ тогози „добросвѣстенъ, дѣятеленъ и честенъ“ учителъ. Отъ справката ни излиза, че подобна прѣпорѣжка не е издавана, и, слѣдователно, не е имало що да осуетява въ случая секретарътъ; поменува Архимандрита Неофита, Синадалния Протосингелъ, като лице, прѣдъ което Синод. канцелария изявила закана противъ истия Божкова. Ние се надѣемъ, че Отецъ Протосингелъ, отъ желание да блѣсне истината, самъ ще излѣзе да обясни кога, какви и отъ кого заканвания сж били изказани и какъ сж могли да бждатъ уважени отъ Военното Министерство. Обясненията ще иматъ и тая важность, че Отецъ Протосингелъ самъ е ходилъ прѣдъ надлежното военно началство да ходатайствува да се даде на негова приятель г. Божковъ учителско мѣсто въ Военното Училище. — Писачътъ споменува и г. Въргова, като лице отритнато отъ Св. Синодъ. Но, защото мнимата прѣпорѣжка на Св. Синодъ за г. Божкова се касае за учителското мѣсто, което днесъ г. Върговъ занимава, въпрѣки ходатайството на Архим. Неофита въ полза на г. Божкова, надѣваме се, самъ г. Върговъ да обясни на читателитѣ интересната историйка по въпроса. Слѣдъ двѣтѣ обяснения, ако има нужда, ще кажемъ и ние думата си.

Сравнението, което писачътъ прави между оберъ — прокурора при Рус. Църква и Синодалния секретаръ, е

тѣй несъстоятелно, тѣй глупешко, че намираме за излишно да говоримъ по него. Злобата на писача, види се, забърква и тѣй съмнителнитѣ понятия, що той има за управлението на Рус. Църква и онова за Българската. Истата злоба го окуражила да отдаде на секретаря такива диви и безсмислени изражения и намѣрения, на каквито, за голѣмо съжалѣние на писача, той не е способенъ. Всички, които познаватъ секретаря, — па и самиятъ писачъ въ душата си знае това, — ще се съгласятъ съ насъ.

Писачътъ, като всѣки образованъ (?!) човѣкъ отъ типа на своитѣ съчувственици, не се лишилъ отъ удоволствието и той да чуки секретаря за неговата неграмотность, и то съ слѣднитѣ, сжщъ маргаръ, редовце, заслужаващи вниманието на учителитѣ по граматика и логика: „И тѣй еденъ лошъ, другъ безнравственъ, трети неспособенъ, четвърти незнамъ що — духовнитѣ възпитаници въ България сж изложени на унижения и порицания отъ страна на единъ едва грамотенъ въ „литературата“, но много напѣдналъ въ интриганското изкуство синодаленъ „оберъ-прокуроръ“. Това именно ги е подбудило напоследѣкъ, безъ никакъвъ формаленъ уставъ, да си подадатъ ръка за дружна борба съ злото въ църквата“. Толкосъ до стига на просвѣтения писачъ. Колкото до мислитѣ му въ този стрѣкъ и до заканитѣ му по-нататѣкъ, ние ще се повърнемъ. А сега ще си позволимъ да кажемъ нему и на съчувственицитѣ му слѣдното:

Църквата ни наистина е налѣгната отъ зло, но то далечъ не е онова, което писачътъ сочи. То не иде отъ това, че въ Синод. канцелария има секретаръ нему омразенъ то е зло и зло не въображаемо а истинско. Противъ него трѣбватъ сгрупирани сили, но не да се сражаватъ съ въздушни кули, а да ратуватъ противъ дѣйствителнитѣ пороци и язви, които уврѣждатъ и църква, и народъ, и отечество; да се опълчатъ противъ онѣзи разрушителни стихии, трусоветѣ отъ които се чувстватъ въ всички слоеве на обществото, и отровниятъ лѣхъ отъ които пагубно патрава паството, челядъга, Българския народъ. Верѣдъ диешния кипежъ на идеи, верѣдъ оживената дѣятелность отъ страна на разни корпорации, на прѣдставители на нови течения, верѣдъ внушителния стремежъ къмъ сдружавания за най-раннообразни цѣли, — едно се хвърля въ очи: нѣмѣнието на мнозинството отъ богословитѣ ни, за образованието и възпитанието на които Църквата ни е събирала петаче по петаче, и държавата отпущала крупни суми съ надежда да ги видятъ единъ денъ ревностни пастири, горещи просвѣтители на своитѣ братя и сестри. Много отъ богословитѣ ни, добили висше образование, не хаятъ за обѣщанията си, които сж дали за полезно служение на Църквата. Да погледнемъ на столичнитѣ църкви и да подиримъ нѣкого отъ тѣхъ тамъ. Напрасенъ трудъ! Амвонитѣ празни, богомолцитѣ жадни за духовна наука! Да прѣлистимъ многобройнитѣ списания, издавани тукъ, и да подиримъ нѣкого отъ тѣхъ ратующъ за нѣкои отъ толкосъ животрепещушитѣ въпроси, засѣгващи прѣко или косвено Църквата ни. Напрасенъ трудъ! Борбата е обявена, ала приготвенитѣ да влѣзатъ въ нея почиватъ, или не, стѣгатъ се на другъ походъ, на походъ противъ въздушнитѣ кули!

Криво да не бждемъ разбрани, ще повторимъ: думитѣ ни се касаятъ за мнозинството. Прѣдъ малцината, които правятъ отраднo изключение, и които съ ревността

на апостоли развитата жива дѣятелност, тукъ съ слово, тамъ съ писмо, ние благоговѣемъ. На такива наградата е, че сж изпълнили дълга си, като сж утѣшили и поучили своя братъ. Втората имъ награда е, че обществото ги цѣни . . .

Отъ нѣколко години се е повело едно все повече усиливащо се течение противъ религиозното възпитание въ училищата. Писа се разпо и отъ мнзвива въ полза на досегашния редъ, ала най-малко интересъ проявиха богословитѣ. Прѣвъ денъ-си Мин-ството на Н. Просвѣщение внесе въ Н. Събрание прѣдлжение, за да се измѣнятъ нѣкои членове отъ закона за народното просвѣщение, като съ едно видоизмѣнение се отнема правото на семинаристѣ да бждатъ учители въ основнитѣ училища, освѣнъ въ опѣзи случаи кога нѣма педагогисти и то ако мин-ството разрѣши. Ето още единъ голѣмъ въпросъ, който, първо, засѣга интереситѣ на множество семинаристи, които сж встѣпили и потепърва ще постѣпятъ на учителското поприше, а послѣ интереситѣ и на Църквата съ това, дѣто се затварятъ вратитѣ на училищата за нейнитѣ възпитаници. Кой се заинтересува за този новъ ударъ на църковното дѣло; кой вдигна досега гласъ на протестъ противъ това ново посѣгателство върху правата на Църквата? — Нека размисли А. Н-въ съ своитѣ сгруппирани едномисленници и нека отговори: и тукъ ли Синод. секретаръ е кривъ: той ли имъ забранява да разкриятъ талантѣ си, като огласятъ храмоветѣ съ своитѣ проповѣди, и да почнатъ да пишатъ навредъ, дѣто трѣбва и може, за да изпълнятъ дълга си като българи и възпитаници на Църквата?

Допълнение къмъ доклада за откривание мощитѣ на патриарха Евтимия.

Игуменътъ на Бачковската Св. Обитель, архимандритъ Паисий, който тѣзи дни се намираше въ столицата, разказа ни слѣдното:

1. Упомянатиятъ въ доклада на комисията по изслѣдване откритието мощитѣ на патр. Евтимия (Църковенъ вѣстникъ № 50 т. г.) архимандритъ Калиникъ-грѣкъ, бивши игуменъ на сжщата обитель, като се нзучилъ за това, дошелъ въ манастиря да се поклони. Попитанъ отъ Паисия, не знае ли нѣщо за тия мощи, той му отговорилъ, че дѣйствително сжществувало доста вѣрно прѣдание между братята монаси-грѣци, което той чувалъ още когато е билъ въ този манастиръ послушникъ, че наистина на това мѣсто подъ фиридката е горѣло кандило и тамъ е билъ погребенъ послѣдниятъ български патриархъ Евтимий. Жезалтъ и митрата той самъ лично видѣлъ. Въ срѣдата на миналото столѣтие, когато се е подигналъ българскиятъ църковенъ въпросъ, а особено когато Цариградската патриаршия произнесе „необмислената“ схизма¹⁾ надъ българитѣ, паленето на кандилото прѣкратили, и, за да могатъ пакъ да дождатъ богомолци на поклонение и да събиратъ помощи отъ тѣхъ, тѣй като вслѣдствие безнравстений животъ на братята — монаси мѣнастирътъ започналъ да отпада,

1) Особено за забѣлзаванне е това, че архимандритъ Калиникъ, манаръ и да е по произхождение грѣкъ, много осжда Цариградската патриаршия за гдѣто е произнесла схизмата надъ българитѣ.

започнали да разпространяватъ слухове между тѣхъ, че на това мѣсто гдѣто сега се намиратъ коститѣ, е билъ погребенъ, не Ефтимий Търновски, а Ефтимий патриархъ Иерусалимски. Този послѣдниятъ, ужъ по порѣчката на Цариградския патриархъ, ходилъ въ манастиря да освѣтѣява съборната черква „Прѣсв. Богородица“; че мѣстоположението на манастиря много му се повравило и че останалъ да прѣкара послѣднитѣ дни на живота си и билъ погребанъ на това мѣсто. Така, съ умираието на по-старитѣ хора, които знаели истинското прѣдание, лъжовното за младото поколение било твърдѣ неясно; останало е отъ него само прѣданието, че е билъ погребанъ тамъ свети човѣкъ но кой, положително неизвѣстно било. Това потвърждава лъжливостта на грѣцкитѣ измислици, съ които тѣ сж си служили, само и само да задържатъ манастиря въ рѣцѣтъ си и да употребяватъ неговитѣ доходи за свои лични безнравствени цѣли.

Чудо на гроба на патриархъ Евтимий Търновски въ Бачковския манастиръ.

О. Игуменъ архимандритъ Паисий имаше добрината да ни разкаже и това чудо, което се е случило тия дни въ присѣдствието на много братя — монаси и народъ — богомилци, дошли на поклонение.

Единъ братъ — монахъ отъ манастиря нѣколко години страдалъ отъ болѣстъ въ краката. Вслѣдствие на нея той твърдѣ мъчно и съ голѣми болки едвамъ е могълъ да ходи. Съ помощта на другитѣ братия — монаси той отишелъ да се поклати на мощитѣ на патр. Евтимия и слѣдъ поклонението почувствувалъ веднага нѣкакво облекчение въ краката и оздравялъ. Сега той, казва О. игуменъ, никакви болки вече не чувствувалъ и е съвсѣсъ здравъ и бодъръ.

О. игуменъ е намѣрилъ единъ кондакъ, съ надписъ: Иже во святыхъ отецъ нашихъ Архиепископу Евтимию и патриарху Болгарскому.

Горнитѣ свои разкази той потвърждава въ доклада си до Св. Синодъ.

Иеродяконъ: *Григорий.*

Жизнени прояви.

Една отъ най-сжщественитѣ причини за упадъка на религиозно-нравственото състояние и развой на нашето по-развито, интеллигентно, да го кажемъ, общество е антирелигиозното течение, що бѣ привнесено у насъ и намѣри не малко прозелети. Естествено е, че не само тая е причината за тоя упадкъ. Много още ще трѣбва да сж били тѣ, за да можеше тѣй лесно да се разпространи у насъ туй по сжщина пълно съ шумни фрази течение. Въ случая, обаче, достатъчно е да се стблѣжи, че благодарение главно на тая именно причина, въ нашето общество се появила или открити антирелигиозници, що ратуваха съ всичкия младежки жаръ за разпространението на идеитѣ си, или онова мнозинство, що ако и да не се солидаризираше съ първитѣ, все пакъ бѣ охладѣло къмъ въпроситѣ на духа, къмъ истинитѣ

на Христа. Туй положение на работитѣ, естествено, утрудяваше всѣка дѣйност на Божиитѣ работници, които било въ силата на призиването или въ силата просто на убѣждението си работѣха за духовното и трѣбваше да противудѣйствуватъ на грубото материалистично направление въ обществото ни. Атмосферата досѣжно това бѣ даже тѣй изострена, че всичко, що се говорѣше въ името на религията и духа, бѣ осмивано, като „попски“ нелипости и измистици. Даже нѣщо повече. Ако нѣкой се осмѣлише да се не съгласи съ шаблонно станалото материалистическо разбиране на свѣта и човѣка, то трѣбваше прѣди всичко да се въоръжи съ неимоверно търпѣние да чѣе по свой адресъ не само окачествяванията „ретроградъ“, „чернокапецъ“ и всѣ роды ихъ, но и да бжде не допустнатъ до слово и даже оскандаленъ по единъ „най-култеренъ“ начинъ . . .

Тия условия, колкото и тежки да бѣха за насъ, трѣбваше да бждатъ взети прѣдъ лице, ако дѣйността ни трѣбваше да бжде дѣйност обмислена и наврѣмечана, и при това увѣнчана колко-годѣ съ успѣхъ. Трѣбваше прѣди всичко да се губи врѣме за разбиване на антирелигиознитѣ, материалистични маражи въ съзнанието на нашето общество, па ако даже за това би потрѣбвало да се дохажда и до най-неприятни ситуации. И чакъ послѣ това да се намѣри поле, прѣборана нива, за да може да се почне и положителна идейно-християнска дѣйност. Тоестъ, прѣди всичко да събаряме противническата крѣпостъ, а послѣ това да гоадимъ върху и зданието на духа и царството на Бога. Работа, наистина, трудна. Не ще съберкамъ даже, ако призная, че при младитѣ условия на църковно народния ни животъ — тя бѣ въ много отношения и непосилна.

Който, обаче, съ зорко око наблюдава живота ни, анализира всички негови прояви, и въ сщого врѣме се старас да ги правилно синтезира, ще е вече забѣлжилъ, какво обстоятелствата относно тая страна на живота ни захващатъ да се мѣнятъ. Нѣкаква по-друга струя започва да тече, нѣкакъв по-други лѣхъ захваща да вѣе въ душитѣ на българското общество. Материалистическото направление се бѣ разпространило между насъ, българитѣ, не като нѣкакво естествено слѣдствие на религиозно-нравственитѣ или жизнено-научнитѣ ни условия, а като направление, носяще мантията на модность. Достатъчно бѣ тая мантия на модность и научность да бжде снета отъ материализма на родината му (на Западъ), то сщого това явление не можеше да не се прѣповтори и у насъ. И именно у насъ. Защото ние, българитѣ, колкото и да сме възприемчиви къмъ всичко чуждо, колкото и да се ръководимъ по съображения, свойствени на южно-славянската *кръв*, чувство, и да игнорираме гласа на строгата истина, все пакъ можемъ да се похвалимъ, че скоро отрѣзвяваме. А особено тогава, кога поддържаното само съ моменталното натруфено чувство, е нѣщо, що въ основата си е противно и на духа ни и на реалнитѣ ни жизнени условия. Мантията на модность и научность на Западъ е вече окончателно снета отъ плѣщитѣ на материализма. Погребалната негова пѣсенъ е вече изпѣта. И ясно навсѣкждѣ личи (въ литература, въ философия, въ наука и въ живота даже) че поне на метафизическия материализъмъ вече е туренъ печатътъ на архаиченъ нумеръ изъ историята на банкрутиранитѣ философски системи. Взеха ли

единъ пакъ работитѣ на Западъ такъвъ единъ обратъ, то не можеше вече да се тури китайската стѣна между насъ и него. Трѣбваше това да се почувствува и у насъ. А туй именно бѣше нужно, за да се развлати оная магьосана атмосфера на материалистическо мислене, що у насъ по сщщина бѣ нищо повече, освѣнъ взаимнолъжене съ чужди, неразбираеми по сщщина фраза. Такава името обща, силна, *чужтуема* промѣна трѣбваше прѣди всичко на Западъ, а послѣ постепенно и у насъ да стане, за да започне и да изчезва она убийственъ индиферентизмъ къмъ духовно, по-идейно — Божие, който бѣ обхванатъ нашето общество. Защото тоя индиферентизмъ не бѣ и не е нѣщо крѣпко: той бѣ слѣдствие на дѣтинска уплаха прѣдъ звънящитѣ словца на „модернитѣ“, стгушване прѣдъ она тероризмъ, прѣдъ онуй дѣтивско, повърхностно монополизиране на „науката“, съ която обикновено се отличаватъ плиткитѣ познавачи на сщчинитѣ и крѣсливитѣ популяризатори на полирани слабости. Поради това пакъ, за щастие, отбѣсваегаго на констатираното зло направление въ мисль и дѣйностъ, на злодѣйния тоя индиферентизмъ е дѣло отъ сега нататъкъ не тѣй трудно. Промѣната вече започна даже като че ли отъ само себе. Нека не пропускаме тоя фактъ. Той е отъ особена важность за насъ. Нека добрѣ наблюдаваме живота въ постѣдне врѣме, и ние ще дойдемъ до приятното заключение, че тая промѣна я вече има. Нашето общество като че ли вече е прѣсигено отъ шумнитѣ праздни думи за разрѣшаване на свѣтовнитѣ и духовни загадки по материалистически начинъ; то захваща да разбира, че истинската культурность на живота ни не може да се сведе къмъ глупавия случай; че нѣщо по-друго по сщщина трѣбва да бжде неговото назначение! Ужасено още до това отъ „сладкитѣ“ плодове на „спасителното“ учение на опияненитѣ танцуващи наши материалисти, обществото като че се спира и си поставя спасителния знакъ на въпросителната.

Фактътъ, че днесъ за религиозни въпроси, въобще взето, можете при нужното спокойствие и разсѣдливостъ да говорете съ по-вечето отъ интеллигентнитѣ ни хора, и то съ послѣдствие на признание истинността на истинитѣ християнски; че днесъ въ София въ присѣтствието на отбрано общество, на студенти и младежи, можете публично да оборвате материалистическото у насъ направление и зацщщавате и проповѣдвате религиозно-християнското разбиране на нѣщата — и то не само, както по-рано, при бурни възражения и подсвирквания даже, а, напротивъ, при бурни ръкоплѣскания; че, по свѣдѣнията ми изъ провинцията, и наблюденията тукъ, въ София, църквитѣ, безъ въ тѣхъ по цѣли мѣсеци да се чѣе една проповѣдъ, все продължаватъ все по-вече и по-вече да се пѣлятъ; че християнскитѣ братства като нѣкоя естественность започватъ да се основаватъ и развиватъ широко дѣйностъ при участието и усърдието на избрана частъ отъ интеллигентното ни общество; че специално тукъ, въ офия, на сказкитѣ на православното братство единъ отъ най-обширнитѣ салони е буквално всѣкога прѣпълненъ; че даже и женитѣ подигатъ своя гласъ сѣ въ тая посока (Стара-Загора, Сливенъ и пр.) и пр. и пр. — всичкитѣ тия факти ясно доказватъ изказаната мисль, какво и въ насъ става единъ отраденъ обратъ отъ досегашното грубо-материалистическо, къмъ по-духовното, идейното, Божието. Фактътъ не може да се опровергае,

стига да се умѣе животътъ основно да се разбира и прѣцѣнява. А още по малко може тоя фактъ да се прѣнебрѣгва. Незаблѣзването му или прѣнебрѣженето му е едно късогледство и морално грѣшение. Тоя фактъ трѣбва да бѣде прѣди всичко схванатъ и оцѣненъ отъ ония, чиято задача състои именно въ това: да привеждатъ заблудилитѣ се български овци отъ царството на тъмнината въ царството на свѣтлитѣ идеи и сили на Христа. Тѣ не трѣбва да изпускатъ да бѣдатъ мждри.

Неизползуванитѣ моменти е грѣхъ прѣдъ дѣлото, прѣстѣпление прѣдъ кръста, що сж поели на раменѣтѣ си. Сега е именно моментътъ, когато служителитѣ Христови въ и безъ расото на служение трѣбва да се впуснатъ съ апостолска жаръ и търпение, за да прѣснатъ истинска свѣтлина между сирѣлото се на кръстопѣжъ наше интелегентно общество. Тѣ търси свѣтлината, и длъжностъ е да му се даде; тѣ е жадно вече и трѣбва да се напои.

Нека внимаваме. Нека бѣдемъ при пълното съзнание на дълга си, на ролята и отговорността, която сме поели не само като непринудени служители, но и като личности, родени да живѣятъ животъ съотносенъ съ идеитѣ и чувствата, що питаемъ въ ума и сърдцето си, и що ни е завѣщаль Носителътъ на всесвѣтното добро. Не трѣбва при тая света дѣйностъ да изпускаме изъ съзнание, че въ туй лутание на обществото ни между божие и дяволско, между духовно и материално сме не малко виновати и ние, що сме се и по призвание по-светили въ разпространението и поддържането на Божиата свѣтлина въ душитѣ човѣшки. Че когато захванаха да се плодятъ между овцитѣ вълци, ние не само не изпълнихме дълга и докрай, а, вилетени въ собственото си спокойствие и потънали въ общия индиферентизъмъ и прѣрекания, често се обезсолѣвахме и туряхме повѣрената ни свѣтлина подъ спуда. Това е грѣхъ. Грѣхъ историченъ. И нека поне сега принесемъ покаянието: като захвърлимъ скръстенитѣ рѣцѣ и непохвалната не-сговорностъ и оцѣнимъ настоящия моментъ на промѣна къмъ добро въ нашето общество, съ всички сили се за-дружно заемемъ за прѣскане на Божествената Христова свѣтлина!

Д-ръ Стеф. Цанковъ.

СЪВРѢМЕНИЯТЪ СОЦИАЛИЗЪМЪ.

Не бѣше отдавна, когато нашето отечество се застрашаваше само отъ вѣнкашнитѣ си политически врагове, а не и отъ нѣкакви си вѣтрѣшни. Цѣлнятъ народъ тогава се бѣше сплотилъ въ едно така, че прѣлетавяваше една гранитна скала, о която се разбиваха всички коварни стремежи и ламтения на враждебнитѣ съсѣди. Като фактъ, може да ни се посочи отъ историята съединението на сѣверна и южна България и побѣдата на Сливница. Злото, обаче, което сполете по-сетнѣ нашия народъ състоеше въ туй, че той се раздѣли на разни политически фракции, отъ които всѣка една имаше свои тенденции, за постигането на които употребяваше разни простителни и непростителни сръдства. Не стигаше

само това, но ето че се прѣсадиха отъ западъ и нови идеи, които намѣриха условия за развитие и раздвижаха умовѣтѣ на мнозина отъ тѣй наречената съвременна интелигенция. Тѣзи идеи сж рождение на Карлъ Марксъ, Фридрихъ Енгелсъ и Фердинандъ Лассалъ. Тѣ сж идеи на социализма или на идеологичната социална теория. Устовията, които спомогнаха за популяризирането на тѣзи фиктивни идеи, сж лесно обясними. Прѣди всичко, до туй врѣме нашиятъ народъ прѣживѣваше единъ периодъ на застойчивостъ въ всѣко отношение и то благодарение на петвѣковната тирания. Въ неговитѣ уши още се чуваше ехото на громкитѣ думи: „Свобода или смъртъ“.

Въ него липсваше какъвъ-годѣ импулъсъ за политическо, морално, интелектуално и економическо развитие. Това тогава бѣше, наистина, и психологически не възможно, защото неговото съзнание бѣше раздвоено, неговитѣ свещени права бѣха игнорирани и потѣпкани. Обаче силнитѣ движения, които станаха на западъ, и които се увѣнчаха съ великата французска революция, прѣснаха животворна вода по всичкитѣ краища на земята и заразиха, като съ една чумена зараза цѣлпя свѣтъ. Нашиятъ българинъ, жаденъ за прогресъ, възприемаше тогава всичко, което му попаднеше. Той прѣдставяваше сгодна почва за поликнунанието на този чуменъ бацитъ. И дѣйствително, той поникна въ една частъ отъ българското общество и почна да оказва своето зловрѣдно влияние. Наплодиха се много социалистчета, които претенциозни съ своята социална доктрина, съ ентузиазъмъ викаха: „Долу Богъ, долу църквата и свещенството. Сега е ХХ вѣкъ —врѣме на прогреса; минаха се врѣмената на грубото суетвѣрие.“ Първиятъ ударъ който тѣ нанесоха на нашата страна, както виждаме, биде насоченъ сръщу религията и духовенството. Тѣ мислѣха че съ своето профаниране ще привлѣкатъ народа на своя страна и послѣ по косвенъ начинъ да извършватъ своитѣ операции; но останаха излѣгани въ този случай, защото народътъ още на прѣвъ планъ виде тѣхнитѣ химерически прѣдначертания и ги отблъсна по най-енергически начинъ. Това е най-първата и най-грубата грѣшка за неуспѣха на дѣлото имъ. Сжщо не можа да се увѣнчае съ успѣхъ желанието на вѣтрогоннитѣ млади учителски сили, които въ свѣитѣ бурни конференции, по вѣпроса за Законъ Божи, взимаха единогласно рѣшение за прѣмахването на религиозно правственото възпитание изъ народнитѣ ни училища. Въ главитѣ на тѣзи просвѣтени синове на българския народъ не се намира нищо друго, освѣнъ едни фиктивни идеали, които ги мамятъ на всѣка крачка, обаче реализирането на които едва ли е мислимо. Химерически сж тѣхнитѣ социални вѣзрѣния, които съ свойствената тѣмъ проблематична концепция на дѣлото подигнаха борба противъ себе си и възбунтуваха братъ противъ брата, синъ противъ бащата, дѣца противъ родителитѣ си. Това е тѣхната най-голяма нравствена отговорностъ, както прѣдъ обществото, тѣй и прѣдъ Бога. Социални движения е имало въ всячки врѣмена, защото на земята постоянно е имало притѣснения и бѣдственостъ, неравнобѣрно разпрѣдѣление на земнитѣ блага и несправедливи неравенства. Но появяването, въ наше врѣме, на социалната демокрация се отличава характерно отъ по-прѣдишнитѣ движения и то именно двояко. Първо чрѣзъ своя космополитически характеръ. По прѣдишнитѣ социални вѣлнения имаха за цѣль само подобрене економическото положение

Движение за трезвостта посредъ учащитъ се младежи въ Швеция.

(Отъ Р. Блехеръ).

Въ течение на много десетилетия движението за трезвостъ въ Скандинавскитъ страни било дѣло изключително на народа, т. е. на работницитъ, занаятчиитъ, малкитъ граждани и др. п.; образованитъ съсловия стояли галечъ отъ това движение, каквото, изобщо, и до днесъ се продължава. Прѣди 10 години и дума не е могло да стане за трезвостта срѣди учащитъ се въ среднитъ учебни заведения; обаче, въ послѣднитъ години настъпила промѣна.

Поводъ за това послужили 2 Швейцарски общества за трезвостъ: „Хельвеция“ отъ учащитъ се въ срѣднитъ учебни заведения и „Либертасъ“ отъ учащитъ се въ висшитъ учебни заведения. Въ Швеция свършилитъ въ гимназиитъ, реалнитъ училища, учителски семинарии, виши училища, университетитъ, политехникитъ и пр. се събрали въ единъ голѣмъ „сюзъ за трезвостъ отъ учащитъ се Шведски младежи“. — Задачата на сюза съгласно устава се опрѣдѣля така: „да дѣйствуватъ съ цѣль за разпространение пълно въздържане отъ спиртни напитки въ университетитъ, висшитъ училища и народнитъ училища и пр. и да поддържатъ свръзка съ обществата за трезвостъ и отдѣлни трезвеници изъ учащитъ се Шведски младежи. (§ 1) Членоветъ подписватъ слѣдующето задължение: азъ, долуподписаний, се задължавамъ да се въздържамъ отъ всѣкакво употребление опивателни напитки, като срѣдства за наслаждения, и да се боря, съ подходящитъ срѣдства, изобщо, противъ подобно употребление на алкохола“. Организацията на сюза е много проста и цѣлесъобразна (§ 2). Сюзътъ състои отъ мѣстнитъ общества и отъ отдѣлнитъ трезвеници, неприналежащи къмъ сюзитъ (§ 3). Мѣстнитъ общества могатъ да дѣйствуватъ самостоятелно, но не и въ противорѣчие съ сюзния уставъ (§§ 3, 4 и 5). За органи на сюза се явяватъ централниятъ комитетъ отъ 7 членове и събранието на делегатитъ, което всѣка година става прѣзъ м-цитъ или юний или юлий и на което мѣстнитъ общества могатъ да пращатъ по 1 делегатъ на всѣки 50 членове (§§ 6, 7 и 8). Мѣстнитъ общества сж длъжни за всѣко полугодие да заплащатъ по 5 копейки (иоерь) за всѣкой членъ въ централния комитетъ; годишниятъ членски вносъ е не по малко отъ 52 копейки (1 крона). Сюзътъ сж е състоялъ

прѣзъ 1901 год	отъ 30 общества и	950 членове
„ 1902 „	„ 46 „	„ 1456 „
„ 1903 „	„ 61 „	„ 2284 „
„ 1904 „	„ 86 „	„ 3895 „
„ 1905 „	„ 130 „	„ 6317 „

133 мѣстни общества сж се разпрѣдѣляли по слѣдующия начинъ: 4 студентски съ 311 членове; 37 мъжки гимназии съ 2051 членове; 16 учителски семинарии съ 848 чл.; 8 технически училища съ 333 чл.; 42 женски гимназии съ 1942 чл.; 5 срѣдни училища за дѣца и отъ двата пола; 1 реално училище съ 47 чл.; 6 народни у-ща съ 332 чл.; 1 музикално училище съ 24 чл.; 2 търговски у-ща съ 33 чл.; 3 общества на бивши ученици съ 119 чл.; 5 общества отъ учители и учителки

съ 427 членове. Тукъ се присъединяватъ и 675 отдѣлни членове, отъ които 470 сж учители и учителки, 35 свещеници и 11 инженери.

Разпрѣдѣлението на гимназиститъ — трезвеници по класове въ 35-тѣхъ гимназии за прѣзъ 1904 уч. година е:

Класове	I	II	III	IV	V	VI ¹	VI ²	VII ¹	VII ²
Членове на сюза	2	2	45	163	437	436	389	232	169
Общо число на уч-ци	неизвѣстно		1709	1757	1453	1183	1078		

Числото на гимназиалнитъ общества за трезвостъ расте отъ година на година: прѣзъ 1903 год. е било 34; прѣзъ 1904 — 44 и прѣзъ 1905 г. — 56.

Разпрѣдѣление на възпитаницитъ — трезвеници въ 8-тѣхъ учителски семинарии прѣзъ 1904 г. по класове е:

Класове	I	II	III	IV	всичко
членове на сюза	124	133	107	101	265
общо число уч-ци	215	207	193	203	818

Слѣдователно, не по-малко отъ 52% отъ всичкитъ възпитаници въ учителскитъ семинарии въ Швеция принадлежатъ къмъ сюза за трезвостъ. Разпрѣдѣлението възпитаницитъ — трезвеници въ 6-тѣхъ учителски женски семинарии по класове е:

Класове	I	II	III	IV	всичко
членове на сюза	49	57	58	57	221
общо число уч-ки	103	120	122	133	488;

слѣдователно, 45% отъ бждещитъ учителки принадлежатъ къмъ сюза за трезвостъ.

Другитъ подробности отъ тази интересна статия на Блехера сж неприведени, прѣдвидъ специалния имъ интересъ.

С. Новачене (Орханийско)

Прѣвелъ Свещ.: Николай п. Поповъ.

Обществената причина за алкохолизма.

(отъ Д-ра Сюливанъ.)

Д-ръ Сюливанъ направилъ специално изслѣдвание за причинитъ на прѣстѣпленията. Въ течението на своя продължителенъ опитъ, въ качеството си на лѣкаръ въ тюрма, той ималъ много удобни случаи да наблюдава ужаснитъ послѣдствия отъ пьянството. Той не се ограничилъ съ лѣкуванието жертвата на алкохоля. Той дълбоко се вгледвалъ въ работата си и въ течението на многото години издирилъ причината, по която хората ставатъ прѣстѣпници. Отъ неговото издирване се оказало че числото на самоубийствата расте съ усиляването на пьянството. На основание на статистически дани той доказва, че въ окръга, където работницитъ се добръ плащатъ и женитъ тѣхни могатъ да оставатъ въ дома, тамъ смъртността отъ пьянства и прѣстѣпления е по-малка нежели въ окръжитъ съ малка работна плата. Числото на самоубийствата, смъртността, душевнитъ заболявания растатъ при увеличението употреблението на спиртнитъ напитки. Съществуватъ два класса пьянство: пьянство при раскошь и пьянство отъ бѣдность. Първото пьянство е пьянство при всѣкакъвъ родъ обществени събрания,

пиянство въ свързка съ различнитѣ празденства. Пиянството отъ бѣдностъ има мѣсто при лошитѣ условия за животъ, когато възбуждающето дѣйствиe на алкохоля заставлява челоуѣка да забрави печалнитѣ обстоятелства на живота, или челоуѣкъ съ помощта на алкохоля мисли, че е направилъ това, което иначе не може да направи. Развращающій пияница е — пиянството при раскоша; работника, който пие за подкрѣпление силитѣ си (споредъ както си той мисли) е — пияница отъ бѣдностъ.

И двѣтѣ форми пиянство обикновено биватъ заедно. Ако нѣкой се напива при приятелски срѣци, той става хронически пияница и прѣминава въ стадията на пиянството отъ бѣдностъ и малко по малко губи благосъстоянието на сѣмейството си. Пиянството при раскошъ е периодическо и не всѣкога влѣче подирѣ си хронически алкохолизъмъ. Това пиянство често води къмъ израждане, заболѣвания, самоубийства, нещета и прѣстѣпления. Ето защо алкохолизъмътъ заема такова важно мѣсто въ социалния въпросъ при свърѣмения животъ.

Условията при труда способствуватъ на алкохолизма, който дава такива ужасни послѣдствия. Д-ръ Сюливанъ съ цифри на рѣка доказва, че кждѣто трудътъ повече се плаща и женитѣ могатъ да стоятъ въ дома си, тамъ е по-малка смъртностъта отъ пиянство, по малко и прѣстѣпления; въ голѣмитѣ пѣкъ манифактурни центрове, кждѣто липсва настоящиятъ сѣмеенъ животъ и женитѣ сжщо ходятъ на работа, тамъ расте алкохолизъмътъ и заедно съ него и прѣстѣпностъта. Тамъ по често се заблѣзватъ опити за самоубийство.

А какъ да се боримъ съ нещастieto отъ пиянството? Споредъ мнѣнието на Д-ра Сюливана пиянството при угошението на гости може по скоро да се прѣкрити заедно съ успѣха на културата и подъ влиянието на въ зпитанието и религията. Разпространението трезвостъта срѣди образованитѣ класи доказва това.

За съжаление, борбата съ пиянството въ работната класа е много мжчна. Въ сѣверна Испания при появлението на промишленитѣ заведения се заблѣзвало не само усиление пиянството, но и повърщание къмъ пиянство на честни хора. Болѣститѣ, прѣстѣпленията и изражданията се съпровождатъ отъ промишленостъта, и традиционата трезвостъ въ народа се разваля отъ съприкосновението съ хора, които пиятъ, пиятъ и пакъ пиятъ. Най хубавиятъ способъ за борба съ алкохолизма е — повишение идеала въ живота и прѣкрятяването продажбата на спиртни напитки въ работно врѣме.

Чайнитѣ, построени въ работилнитѣ центрове, несъмнѣно помагатъ въ дѣлото на трезвостъта. Възпитанието дѣвицитѣ, запознаванието имъ съ домашната економия, ще ги направи по голѣми отъ женитѣ въ качеството имъ на жени и майки и ще могатъ да способствуватъ на трезвостъта.

Едничкото най добро срѣдство въ борбата съ алкохолизма е — закритието на всички питейни заведения въ работно врѣме.

Прѣвелъ Свещ. Николай П. Поповъ.

Белетристика и библиография.

Първото чудо въ Кана.

На западъ отъ Капернаумъ и Тивериада, на равно географическо разстояние, между Срѣдиземно и Галилейското море, посрѣдъ поетически възвишености, живописно е разположенъ галилейскитѣ градъ Кана.

Обикновеното равнодушно спокойствие и загриженъ животъ на този градъ се нарушаваше отъ обстоятелството, че благочестивиятъ кански жителъ Мардохей, женеше своя синъ. Отдавна въ Кана не бѣше ставало свадба, поради голѣмия неуредъ, който бѣше се повторилъ нѣколко години наредъ, не само въ Кана, но и въ околността ѝ, даже цѣла Галилея. За голѣмо щастие, тази година плодородието бѣше въ пълния си разцвѣтъ, което окуражи всички жители и ги прѣдразполагаше къмъ веселие. А това ставаше тогава, когато Христосъ бѣше вече организиралъ своя интименъ кружокъ отъ простодушнитѣ рибари, и трѣгна къмъ своята цѣль — поучаванието на народа.

Тѣ имаха опрѣдѣленъ маршрутъ, който се почваше отъ Назаретъ — Кана — Кодезь, прѣзъ рѣката Юрданъ, за Витсаида. Врѣмето имъ благоприятствуваше за тази цѣль. Сѣверниятѣ палестински вѣтъръ разбутиваше гжетитѣ морски мъгли, а слънцето се смаено, ту скриваше, ту показваше изъ междинитѣ на по-малкитѣ облачета. При всичко, че бѣше краятъ на лѣтнитѣ горещини, Израилското поле бѣше още покрито съ буйна трева, и тукъ тамъ съ разкошни полски цвѣта и клончести палми. Въ такова приятно врѣме и раскошна природа, ученицитѣ и Ис. Христосъ неосѣтно пристигнаха въ Кана. Въ града се заблѣзваше необикновено движение и весело настроение.

Жителитѣ на града познаха И. Христа, но не можаха да си обяснятъ, защо иде съ толкова другари? Това извѣстие бързо се принесе до ушитѣ на стария сватъ Мардохей, който се разпореда да поканятъ тѣзи случайни гости на свадбата да сына му, за взематъ участие въ общата имъ радостъ.

По-рано поканена бѣ и майката на Ис. Христа за свадбата. Исусъ съ радостъ прие и благодари за поканата, като се отправи за къщата на Мардохей. Изъ пята ученицитѣ заблѣзаша радостни усмивки по Божественото лице на учителя си. И Петъръ, както всѣкой другъ пжтъ, прѣвъ Го запита.

— Господи, само този ли день ще останемъ въ Кана, или ще прѣстоимъ повече поради свадбата?

— Не, отговори му Исусъ, цѣльта на нашия пжтъ е по висока. Ние се отбяхме тукъ на свадбата, едно да изпълнимъ поканата и желанието на веселото брачно сѣмейство, друго — да *помогнемъ* . . .

На тази послѣдната дума, всички ученици се позамислиха и се питаха въ себе си: съ какво ще помага Той, кому ще помага, и кой иска неговата помощ? . . .

До гдѣто това размишляваха, тѣ влѣзоха въ двора на свадбата и, още съ влизанието, Христосъ заблѣжи майка си между другитѣ свадбарски жени.

Малко подиръ тѣхното влизание, единъ отъ слугитѣ покани Исуса и ученицитѣ му да изпълнатъ единъ му-

дейски обичай, като си омият нозѣтъ и рѣцѣтъ. За тази цѣль, близо до омивалника, стояха шестъ водоносни сѣдове.

Поради многото гости, всички сѣдове бѣха праздни; но слугата намѣри вода и за Исусовата дружина. Слѣдъ този изпълненъ обещай, ученицитѣ се зализваха съ приготвлението за свадбата, а това врѣме Мариамъ, майката на Исуса, се доближи до Него и каза.

— Синко добръ си дошелъ. Азъ съмъ тука отъ единъ день и разбрахъ, че свадбаритѣ се доста притѣсняватъ.

Тѣ правили приготовления за по-малко гости; обаче както видишъ, дошле имъ повече, а виното имъ се свършило. Рискуватъ да останатъ посрамени. Моля Ти се, помогни имъ.

— Жено, добра мисль тѣ ржководи; но знай, че Мене не ми е дошелъ Моятъ часъ.

Съ тѣзи думи Христосъ искаше да утѣши своята майка, че щомъ Той е тукъ на свадбата, то ще се смии за всички. И Мария довольна, обърна се и каза на слугитѣ: „каквото имъ рѣче, да го изпълните!“ Този разговоръ между Исуса и майка му ученицитѣ не съгледаха, защото бѣха улисани въ свадбата и, когато се събраха около му, Той каза на слугитѣ: „вижте“ сѣдоветѣ ви сѣ праздни, възможно е да дойдатъ още гости и не ще имате съ що да имъ полѣте за обичай. Идѣте и напълнѣте ги съ вода“. Слугитѣ изпълниха съ веселостъ желанието на госта и, когато ги полагаха пълни, Той добави: „занѣсте и почерпете стария сватъ, защото въ вашето отсъствие той пожела да пие“.

Слугитѣ и тази поржчка изпълниха. А когато Стариятъ сватъ, Мардохей, вкуси отъ чашата съ виното, което бѣ се притворило отъ водата, понамръщи своето старческо лице и, прати да повикатъ младоженека.

— Синко, каза Мардохей на сина си, ти си направилъ голѣма грѣшка. Скрилъ си хубавото вино за сега; не знаешъ ли, че първо се дава доброто вино, а когато гоститѣ се по-опиятъ, тогава по-лошото?

Отъ тѣзи думи младоженекътъ остана смаянъ. Той знаеше, че и лошето (първото) вино бѣше на привършване, а отъ гдѣ е това хубавото? И когато слугитѣ обадили за всичко, което имъ поржчалъ гостенинътъ Христосъ, тогава всички се осѣтили, че чудо стана между тѣхъ.

Това първо чудо на Ис. Христа видѣха и ученицитѣ му, които повѣрваха въ него и, отъ този часъ станаха нераздѣлни негови другари, работници на онази нива, върху почвата на която израсте грандиозното, вѣковно, благотворително и плодовито дърво — Християнството.

Свещ. Папукчиевъ

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

I. Вътрѣшенъ отдѣлъ.

Ново отнемане правата на семинаристѣтъ. Министерството на Народната Просвѣта е внесло въ Народното Събрание единъ новъ законопроектъ за измѣнение въкои членове отъ закона на народната просвѣта относно народното образование. Между другото, прѣдложено е да

се измѣни и чл. 62 отъ тоя законъ. Както е извѣстно, съгласно тоя членъ, на семинаристѣтъ се даваше пълно право да бѣдатъ учители въ народнитѣ училища, при все че въ дѣйствителностъ повечето се прѣдпочитаха педагогитѣ. Но съгласно новото му измѣнение, семинаристѣтъ отсега чатѣй могатъ да бѣдатъ назначавани за народни учители само тогава, когато за тия мѣста *минусватъ* кандидати *педагогисти*, и то и въ този случай съ *разрѣшение на Министерството на Народната Просвѣта*. Такова едно измѣнение на закона е една вопиюща несправедливостъ спрямо семинаристѣтъ. При всичко че семинарията, особено при сегашното ѣ устройство, не само че не стои въ нищо по-долъ отъ педагогитѣ, а въ всичко — и по курсъ, и по обемъ на наукитѣ — стои въ вѣско отношение по-горѣ; при всичко че специално педагогията въ семинарията се изучава не по-малко и не по-алъ отъ изучаването ѣ въ педагогитѣ; при всичко, че семинаристѣтъ-учители вѣскога сѣ се отличавали съ високо разбиране и на учителското си призвание и съ не по-долне усърдие и способностъ въ учителствуването отъ самитѣ педагогисти; при всичко, че и въ таивогодишния държавенъ испитъ учителитѣ-семинаристи по число и по квалификация издържаха най-отличенъ испитъ; при всичко, най-послѣ, че семинаристѣтъ въ много жизвени народни условия сѣ най-на мѣстото си за народа и като учители — при всичко това, и тукъ Министерството затуля очи и затваря уши, и по единъ най-несправедливъ начинъ лишаватъ отъ *законнитѣ* права всички ония български граждани, които сѣ имали нещастие (по логиката на това Министертво) да се учатъ не въ педагогитѣ, а въ семинарията! Министерството на Народната Просвѣта трѣбва да признае едно отъ двѣтъ: или фактически да докаже, че семинарията по устройството си не може да подготви добри народни учители, и че семинаристѣтъ-учители сѣ лоши, неподготвени учители — и тогава да имъ отнеме съвѣмъ правото да учителствуватъ; или пъкъ като не може да направи първото — да признае правата на семинаристѣтъ за учителствуване поне дотолкова, доколкото се даватъ тѣ въ педагогитѣ. Иначе, вѣски е въ пълното право да счита сегашното измѣнение на чл. 62 за закона на народната просвѣта като несправедливо, при страстно даже лишение на редица способни за учителствуване български граждани отъ законнитѣ имъ естествени права. Тѣй го считаме и ние. А вземе ли се прѣдъ лице и фактътъ, че въ голѣма частъ педагогитѣ сѣ именно, които се занимаватъ не съ прѣжитѣ си обязанности въ училището, а съ политика и съ социални фантазии, противни на държавенъ редъ, развращаващи младото ни поколение, и разбере ли се по-дълбоко тая клаузичка „и за приетитѣ за учители семинаристи“, всѣ пакъ да се иска разрѣшение отъ Министерството“ — то още по-ясно ще стане, доколко Министерството досѣжно това е тръгнало по пътъ, пълненъ съ несправедливостъ, да не кажемъ съ пристрастие.

Да се не забравя, че народната съвѣтъ е доста будна и държи смѣтка за пагубнитѣ мрѣжи сплитани сѣкашъ по система за горния въпросъ, както и за толкосъ други въпроси, засѣгващи църквата. . . Не ще закѣснѣе деатъ, когато ще се дигне покривалото на фалша и се види, че въ днитѣ, когато твърдѣ справедливо се чувствува паметята на Неофита Рилски, тови патриархъ на учителската отъ стария закалъ корпорация, тихичката се готвятъ тежки удари на скромнитѣ послѣдователи на сѣщия тови Неофита. . .

Дръ П.

По 25 годишния юбилей отъ блажената кончина на Иеромонаха Неофитъ Рилски В. „Съзнание“, като говори за дневната лигературно-музикална бесѣда, устроена въ честь на тоя юбилей между другото казва: за съжаление, обаче, ще отбѣлѣжимъ, че бесѣдата бѣ съвѣмъ слабо посѣтена. Гимназиалното учительство въ София, тѣй многобройно, блѣщеше съ своето отсъствие, съ изключение на нѣколко единици. Не помалко печално бѣ и това, че въ София не се намѣрихъ, ни граждани, ни чиновници, склонни да освѣтятъ едно скромно тър-

жество на единъ заслужилъ въминалото дѣецъ. Ежедневно въ печата и въ интимни разговори се хвърлятъ обвиненія на учителството, че нѣмало патриотизъмъ, че се отнасяло неблагоприятно къмъ нероднатѣ дѣйци и пр., а сега, когато учителството изпълнява единъ свой дългъ както въкога, неговитѣ обвинители почиваха дома си. *Министри, политици, чиновници* — всички не счетоха за нужно да се яватъ на мѣсточествуванието“. И, за да намали гривното впечатление отъ туй хладнокрѣвие въ нашето общество къмъ юбилея на една свѣтла паметъ изъ нашето минало, авторътъ като за утѣшение казва: „Може би не би било така, ако инициативата излизаше не отъ основното учителство“.

По сѣщия юбилей се пише и въ в „Дневникъ“. Като се пише за панихидата въ черква и за литературната бесѣда, изказватъ се тия горчиви редове: „Въ черквата на панихидата се явиха едвамъ 50 души, а на литературната бесѣда срѣщу лика на светия старецъ стърчеха голи столове.“

Софийското общество, софийската аристокрация и бюрократия, които изникнаха на плъщитѣ на подобни като Неофита борци, прѣдпочитаха прѣвалкитѣ, и разходкитѣ съ фантони извънъ града, вмѣсто да почетатъ съ присѣдствіето си паметта и заслугитѣ на този великъ българинъ. А което е още по чудно и осѣдително, това е поведението на нашата учаща се младежъ и на нашето правителство.“

И въ двата тие вѣстника изказанитѣ горчиви думи утвърждаватъ нашето и другъ пѣтъ изказано мнѣние, че за материализма и егоизма на днешното наше общество и обществени дѣйци — вината пада не толкова на учителството и шкѣлата, колкото на сѣмейството и обществото, Г-да и Г-жи, недѣйите забравя, че възпитанието, което получава дѣтето въ сѣмейството и обществото е по силно отъ онуй, което то ще получи въ училището. Апатията въ сѣмейството и обществото, къмъ такива юбилейни чествувания на славни спомени и дѣла неминуюемо ще бѣде прѣдадена и на младото поколение. И сѣднали сме та обвиняваме младежта, че се затлачила въ тъма и отрицание. Дайте ѝ Г-да и Г-жи свѣтлина отъ подобни славни спомени, съ своето усърдно присѣдствіе и участие, и тъмата ще се разсѣе.

II. Външенъ отдѣлъ.

Изъ църковно-духовния животъ въ Русия.

Свикванието на всеросийски помѣстенъ съборъ.
Най сѣтъ отдавно възжеланата ожидаема вѣстъ отъ цѣлия православенъ руски свѣтъ съ духовенството и вѣрющитѣ получава едно ясно опредѣлено очѣртанне.

Н. Имп. Велич. Рускиятъ императоръ на 17 Декем. м. г. благоволилъ да покани въ Царско село въ двореца В. Прѣосвященитѣ архиереи отъ Св. Руски Синодъ, а именно: Митрополититѣ: С. Петербурски Антония, Московски Владимира и Киевски Флавиана, съ цѣлъ непосредствено и лично да имъ даде и укаже, като какъ ще бѣде свиканъ прѣдстоящиятъ помѣстенъ съборъ на Руската църква.

Като се запозналъ отъ поканенитѣ иерарси съ положението на вече земенитъ и направенитѣ приготвителни работи, които изискватъ, и врѣме, и трудъ, Н. Им. Велич. изказалъ силно желание, че щото при откриванята се разслабеностъ въ областта на религиознитѣ вѣрвания и правственитѣ начала, благоустроението на православната руска църква хранителницата на вѣчната християнска истина и на благочестието, става дѣло неотлагатно нужно. Прѣдъ видъ на това царътъ общалъ, че ще направи всичко, що е нужно, за да може тоя съборъ да се свика въ най близко врѣме.

На 27 Декември т. г. въ допълнение на тия разисквания, царътъ отправилъ до прѣвенствующия членъ на Св. Синодъ, Митрополита Антония, такъвъ рескриптъ:

Ваше Високѣпрѣосвящ. „Църковната властъ въ лицето на светѣйшия Синодъ, пролѣтъта тая година, бѣ ми заявила за необходимостта да се свика, за устройството на църковнитѣ дѣла, извънреденъ всеросийски помѣстенъ съборъ.“

„Тежкитѣ обстоятелства въ Далечния Истокъ не ми дадоха възможность тогава да приведа въ изпълнение това благо намѣрение.“

„Сега пъкъ, азъ признавамъ напълно за благоврѣменно да се направятъ нѣкои прѣобразования въ строя на нашата отечествена църква, върху твърдитѣ начала на вселенскитѣ канони, за по трайното утвърждение на православиято.“

„Поради това, прѣдлагамъ Вамъ, владико, заедно съ митрополититѣ: Московски — Владимиръ и Киевски — Флавианъ, да опрѣдѣлите врѣмето, кога трѣбва да бѣде свиканъ тоя, отъ всичкитѣ вѣрни синоде на църквата ожидаенъ, съборъ.“

Поручавамъ Себе на вашитѣ молитви“.

Николай.

Прѣдъ видъ на туй, Св. Синодъ има намѣрение да състави една комисия, отъ прѣдставителитѣ на църковната иерархия и отъ други духовни и свѣтски лица, които сѣ извѣстни по своитѣ научни трудове и знания въ областта на богословието, църковната история, каноническото право и църковната практика. Цѣльта на тая комисия е да обсѣди прѣдварително, както на основание на събранитѣ и готови данни, тѣй и на основапие на ново изникнали въпроси всичкитѣ страни и подробности относително начина и врѣмето на свикването помѣстнаго съборъ и на съборнитѣ членове.

ИЗТОЧНО-ЦЪРКОВНО ПѢНИЕ.

Излѣзе отъ печатъ „ПСАЛТИКЪНАТА ЛИТУРГИЯ“, състояща отъ 20 печатни коли на чиста, бѣла и много здрава хартия, печатана въ Държавната печатница, съвършено пълна въ всѣко отношение и съ разни видове църковни пѣснопѣния, стари и съврѣмenni, съвсѣмъ прѣрабѣтени и огладени, която струва 8 лева, а заедно съ по рано отпечатания „Краткъ Воскресникъ“ съ четиредесетъ първоначални упражнения за новоначинающитѣ, само 10 лева.

Желающитѣ да се снабдятъ съ горнитѣ книги, нека се отнесатъ до г-на Манасий попъ Годоровъ, учителъ въ Духовната Семинария въ ст. София.

Порѣчки, непридружени съ стойността, не се изпълняватъ.

1—1

Обявление.

Обявямъ, че разпродавамъ окончателно книгата „Тълкувание на 4-тѣ св. Апостолъ Павлови послания“ отъ Блаженнаго Теофилакта, издадена отъ мене прѣвъ 1889 — 1895 год.

Книгата е отпечатана на 124 печатни коли въ петъ части и понеже ми сѣ останали малко екземпляри, които желая да разпространя, то предшната ѝ цѣна 16 лева за петѣхъ части намалявамъ на 8 лева (съ пощата 9 лева).

Това като обявямъ, поканвамъ Г. г. църковнитѣ настоятелства, благоговѣйнитѣ Священици и благочестиви Християне, които желаятъ да си я набавятъ.

Свищовъ.

Съ почитание:

Свещ. Андрей П. Савовъ

10—1